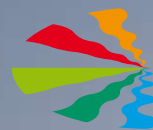

Nieuwsspecial Markermeer - IJmeer

Samenwerkingsverband
Markermeer - IJmeer

Gedeputeerde Andries Greiner is trots

**'Kwaliteit Ontwikkelings-
perspectief is Lelywaardig'**

Interview regiomanager ANWB Ko Droogers

**'Meer voorzieningen,
meer vaardoelen'**

Dirk Frieling organiseerde loket Samenwerking Markermeer:

'Oogst: 24 inrichtingsvoorstellen'

*Rijk combineert besluitvorming in de regio
Amsterdam-Almere*

**Sterke samenhang TMIJ met vier
andere projecten**

december 2008

2009 wordt spannend jaar

We staan aan de vooravond van een spannend jaar. Dat is het om uiteenlopende redenen.

Het kabinet zal eind 2009 uitspreken of het de ontwikkeling in de regio Amsterdam- Markermeer-Almere gewenst acht. Daarmee beantwoordt het ook de vraag hoe en of het verder wil gaan met het perspectief zoals dat in het voorgaande jaar is gepresenteerd. Verder zal het ook spannend zijn of we met u allen in staat zijn de vervolgfase TMIJ vorm te geven. Spannend is of de overeenstemming die we nu hebben bereikt in de uitwerking, in alle gevallen behouden kan blijven. Om dat te bereiken is het belangrijk de argumenten, voor of tegen, goed inzichtelijk te maken zodat ze betrokken kunnen worden bij de besluitvorming. Het is ook spannend op welke wijze de verdere uitwerking van het ontwikkelingsperspectief vertaald wordt in de RAAM-brief (zie verder in deze special). En tot slot is het spannend op welke wijze het principebesluit van het kabinet een vervolg krijgt in de planvorming en het uitvoeringsprogramma dat daarna komt. Van groot belang is dat het een proces is van samenspel en samenwerking.

*Andries Greiner,
gedeputeerde van Flevoland
voorzitter Stuurgroep Samenwerkingsverband
Toekomst Markermeer-IJmeer*

Inhoud

4. *Gedeputeerde Andries Greiner is trots
'Kwaliteit Ontwikkelingsperspectief
is Lelywaardig'*
5. *Even voorstellen:*
 - *Gedeputeerde Rinske Kruisinga*
 - *Projectleider Anja Ooms*
7. *Markermeer-IJmeer als een groot recreatiegebied
Meer voorzieningen, meer vaardoelen*
 - *Ko Droogers, ANWB*
 - *Lammy Garming, AVG*
 - *Ruud Grondel, Wethouder van Diemen*
 - *W.P. van Erven Dorens, Nederlandse
vereniging van Toerzeilers*
 - *Flos Fleischer, Stichting Verantwoord
Beheer IJsselmeer*
 - *Frank Jibben, Het Watersportverbond*
 - *Gerdina Krijger-van Dijk, Hiswa*
14. *Dirk Frieling organiseerde loket Samenwerking Markermeer:
'Oogst: 24 inrichtingsvoorstellen'*
15. *Rijk combineert besluitvorming in de regio Amsterdam-Almere
Sterke samenhang TMIJ met vier andere projecten*

Gedeputeerde Andries Greiner is trots

‘Kwaliteit Ontwikkelingsperspectief is Lelywaardig’

2008 is een memorabel jaar. Wat we met elkaar hebben bereikt op 17 april jl. toen staatssecretaris Tineke Huijzinga-Heringa het Ontwikkelingsperspectief Markermeer-IJmeer met bijbehorend actieplan in ontvangst nam, is niet gering. Hiermee hebben we feitelijk de afronding van het Zuiderzeeproject bewerkstelligd waar Cornelis Lely zich als veelbelovend jong ingenieur en later minister van Waterstaat zo voor ingezet heeft, al was er in 1916 een watersnood rond de Zuiderzee nodig voor het Kabinet om de Zuiderzeewet door de Kamers te loodsen.

Met het Ontwikkelingsperspectief hebben we een kwaliteit bereikt die ‘Lelywaardig’ is. We hebben het over een gebied dat lange tijd geconserveerd is, omdat de reservering voor de Markerwaard intact werd gehouden. Daarvoor hebben we een perspectief ontwikkeld dat de moderne polders van het Zuiderzeeproject verbindt met cultuurhistorische kwaliteiten, een verbintenis tussen de inpoldering en de oorspronkelijke kusten van de Zuiderzee, ook qua recreatief en economisch gebruik en qua verstedelijking. Daarmee is het gebied nu daadwerkelijk een onderdeel van de hoogdynamische Noordvleugel van de Randstad en kan het perspectief bijdragen aan het

duurzame gebruik en de ontwikkeling van het gebied. Het is een afronding die het Zuiderzeeproject waardig is.

Een ander memorabel feit is dat dit niet het product is van uitsluitend overheden maar nadrukkelijk van samenspraak met de hele regio en met maatschappelijke organisaties. Ook om die reden slaat het perspectief een brug tussen Flevoland met zijn nieuwe polders en Noord-Holland met zijn oorspronkelijke Zuiderzeekust, een brug tussen overheden en niet-overheden, tussen de nieuwe polders en het oude land. Memorabel is ook dat dit product daarmee al zoveel mogelijk ‘Elverding-proof’ is (lees ook het artikel in deze nieuwsspecial over de gecombineerde besluitvorming door het Rijk over vijf projecten in de regio Amsterdam-Almere), want voldoet aan de aanbevelingen voor integrale besluitvorming van o.a. een vroegtijdige betrokkenheid van partijen en een gebiedsgerichte benadering zonder dat er vrijblijvende termijnen worden gehanteerd.

Ten slotte memorabel is de brief van dezelfde staatssecretaris van eind augustus waarin ze de twee provincies Noord-Holland en Flevoland vraagt om de regie te voeren om het perspectief

verder uit te werken. Dit is met het oog op de voorbereiding van de samenhangende besluitvorming die ik eerder noemde.

Ik dank iedereen hartelijk die het mogelijk heeft gemaakt dat we het ontwikkelingsperspectief op 17 april hebben kunnen aanbieden. Nu bied ik u deze nieuwsspecial aan die in het teken van recreatie staat en andere belangrijke ontwikkelingen schetst zoals over de eerder genoemde besluitvorming en over het “SAMM-loket”. Rest mij u prettige feestdagen te wensen en een voorspoedig en gezond 2009.

Ik hoop u weer aan te kunnen treffen bij de procesgang rond het Markermeer-IJmeer!

Andries Greiner,
Gedeputeerde van Flevoland

Even voorstellen

Gedeputeerde Rinske Krusinga

Op 11 november jl. heeft gedeputeerde Rinske Krusinga van de provincie Noord-Holland het project Toekomst Markermeer IJmeer (TMIJ) in haar portefeuille overgenomen van haar collega Ton Hooijmaijers. Hiernaast beheert zij tevens de portefeuilles Water, Europa en Stelling van Amsterdam.

Nu de nadruk ligt op verbetering van de natuur in en om het water en Noord-Holland zich vooral focust op de vraagstukken over waterbeheer, is het dossier ook in haar portefeuille water terecht gekomen.

Het ontwikkelingsperspectief TMIJ is nu gereed en er breekt een nieuwe fase in het project aan. Voor het verbeteren van de natuurwaarden in het water is de realisatie van een toekomstbestendig ecologisch systeem en het verbeteren van de waterkwaliteit van groot belang. Voor Noord-Holland is de samenhang van het project TMIJ en het advies van de Deltacommissie (ontkoppeling peil Markermeer-IJmeer, verhoging peil IJsselmeer) belangrijk. Rinske Krusinga is tijdens het overleg met de staatssecretaris van 18 november meteen van start gegaan.

Projectleider Anja Ooms

Ambtelijk is Anja Ooms per 15 november aangesteld als projectleider TMIJ vanuit de provincie Noord-Holland. Zij is de opvolgster van Barbara Verbeek. Anja is van oorsprong aquatisch ecooloog en sinds 1992 in dienst bij de provincie. Afgelopen tijd was zij werkzaam als projectleider voor het Noord-Hollandse waterplan 2010-2015. Vanuit haar achtergrond als ecooloog en als watersporter (roeien, kanoën, duiken, schaatsen) heeft ze veel binding met het benutten en beleven van water. TMIJ vindt ze een prachtig project. Anja ziet het als eerste uitdaging om alle partijen betrokken en verenigd te houden achter het ontwikkelingsperspectief. Op lange termijn ziet zij het als uitdaging vooral de waterkwaliteit van Markermeer en IJmeer zo te verbeteren, dat zowel de natuur als de gebruikers profiteren. Anja zal zich vier dagen per week aan TMIJ gaan wijden.

Meer voorzieningen, meer vaardoelen

Basisrecreatievoorzieningen dicht bij huis en vaardoelen. Voor recreanten dan wel watersporters zijn dat in het algemeen erg belangrijke zaken. Zo luidt in het kort de uitkomst van een recent recreatieonderzoek van de ANWB waarin de bond vroeg naar de wijze van recreëren en wensen van recreanten. Recreatie is niet toevallig een van de bouwstenen van het Ontwikkelingsperspectief Markermeer-IJmeer waar veel partijen bij betrokken zijn. Een aantal daarvan laten we aan het woord en geven we de kans hun zienswijze te geven op de gewenste ontwikkeling voor een groot nieuw recreatiegebied ten behoeve van de Randstad.

Op de goed bezochte werkconferentie recreatie TMIJ in pakhuis De Zwijger van 18 november werd duidelijk hoe het begrip recreatie leeft, hoe de verschillende belangen liggen maar ook hoeveel ideeën er leven om daarmee voor en achter de oevers van het Markermeer en IJmeer rekening te houden. Het is vooral interessant om te zien hoe omgegaan wordt met het dilemma dat de recreatiesector aan de ene kant veel behoefte heeft aan zoveel mogelijk openheid in het gebied zonder al te veel verstoring van nieuwe elementen en aan de andere kant juist sterk de behoefte heeft om landrecreatie met waterrecreatie te verbinden en nieuwe elementen ziet als mogelijk nieuwe recreatiemogelijkheden. Daarnaast is het van belang te constateren dat compartimentering van het Markermeer en IJmeer niet op draagvlak kan rekenen bij de recreatiesector. Dat onderstreept nog maar eens de keuze van het Ontwikkelingsperspectief om deze compartimen-tering te laten vallen. Enkele deelnemers hebben op het verzoek van de projectorganisatie een nadere beschouwing gegeven over de thema's en dilemma's die spelen rondom het begrip recreatie. Het gaat dan om de realisatie van vaardoelen, de bevordering van cultuurhistorische waarden rond het Markermeer-IJmeer, de vorming van het IJmeer tot waterpark voor Amsterdam e.o. en de verhoging van de kwaliteit van de verblijfsrecreatie. Vanzelfsprekend spelen daarbij ook kansen en bedreigingen een rol.

De verschillende reacties zijn een grote bron van inspiratie om een goed onderbouwde uitwerking te maken van de recreatiebehoefte en mogelijkheden in relatie tot de ontwikkeling van het natuurpotentieel.

Ko Droogers ANWB

Ko Droogers is regiomanager bij de afdeling Algemeen Ledenbelang van de ANWB. In de regio West behartigt hij de collectieve ledenbelangen op het gebied van recreatie, toerisme, verkeer en vervoer.

Terugkomend op het recreatieonderzoek constateert Ko Droogers: "Wat ons betreft ligt de nadruk dus op het maken van stranden e.d. en bezoekpunten bij de steden (vooral Amsterdam en Almere) en op het ontwikkelen van vaardoelen, zoals beschutte ankerplaatsen, nieuwe natuur en passantenhavens (bijv. in Almere Pampus en IJburg). Verder bleek dat men vooral het gebied waardeert vanwege de natuur. Laten we daar dan ook zuinig op zijn en dit beter beleefbaar maken."

In dat verband wil de ANWB meedenken over een vergroting van het aantal vaardoelen en over de inrichting daarvan, het liefst in combinatie met natuurontwikkeling. Tegelijkertijd kan de bond zorgen voor meer draagvlak en de betrokkenheid van recreanten. Mogelijk zou er uit het ANWB-fonds op aanvraag door derden een bijdrage kunnen komen voor de plaatsing van meer boeien of informatiepanelen. Verder wil de bond de cultuurhistorische waarden rond het Markermeer-IJmeer promoten via de eigen bladen, gidsen of informatiepanelen. Datzelfde meedenken, betrekken en raadplegen van de gebruikers geldt zowel voor het vorm geven van het IJmeer als het waterpark van de Metropoolregio Amsterdam als voor de verhoging van de kwaliteit van de verblijfsrecreatie.

Als kans ziet de ANWB het beter beleefbaar maken en inrichten van de oevers bij de steden. "Hierdoor vergroot de maatschappelijke waardering voor het gebied. Uit het recreantenonderzoek blijkt dat men juist de natuur erg waardeert. Deze moet meer beleefbaar gemaakt worden. Verder is een goede zonering van drukke en rustige plekken van groot belang. Er liggen grote kansen voor de oeverzone tussen IJburg en Muiden met aanleg van stranden, horecavoorzieningen en eilanden voor de kust. Hierdoor krijgt het IJmeer zowel voor de waterrecreant (beschutte route) als de dagrecreant vanuit de stad een geweldige meerwaarde. Hetzelfde geldt voor het gebied bij Pampushaven voor de inwoners van Almere. Door opvang van recreanten op logische plekken blijven andere delen juist weer rustig."

Voor de waterrecreant ziet Ko Droogers kansen voor nieuwe vaardoelen in Almere Pampus (stedelijk milieu) en het nieuwe oermeeras (natuurlijk milieu); verder wil hij voor het bieden van beschutte ankerplaatsen meer ankerboeien aan de koppen van de twee luwtedammen en achter de eilanden.

Als mogelijke bedreiging wijst de ANWB-man op het gevaar van een gebrek aan samenhangende inrichting voor het gebied. Dat zou ertoe kunnen leiden dat natuur, woningbouw, infra, waterhuishouding en recreatie hun eigen wegen gaan. "Bijvoorbeeld de aanleg van luwtedammen als compensatie voor IJburg. Juist dicht bij de stad, maar zonder recreatief gebruik."

IJmeerverbinding

Een ander voorbeeld is de mogelijke aanleg van een IJmeerverbinding, die bij de keuze voor nadruk op bouwen bij Pampushaven, hard nodig is. Wanneer deze verbinding een tweedeling van het IJmeer zou betekenen, fysiek en visueel, zou de vormgeving een bedreiging zijn. Een lage brug a la Zeelandburg zou het gebied sterk schaden, aldus de ANWB. Een ranke, hoge, open verbinding zou juist een meerwaarde opleveren. Een tunnel heeft niet de voorkeur. "Je kunt het de duizenden reizigers niet aandoen om als een mol onder het IJmeer door te moeten, terwijl er overheen rijden juist een aantrekkelijke beleving is. Buitendijkse bouw in het gebied kan, mits beperkt uitgevoerd, kwaliteit toevoegen als woonmilieu en nieuw vaardoel, aldus Ko Droogers. Maar een IJmeerverbinding moet er in zijn visie niet toe leiden dat Amsterdam en Almere verder naar elkaar toegroeien het IJmeer in. "Een andere wellicht betere optie is het water het land in halen in plaats van de stad het water in."

Gevraagd hoe het gebied zich t.o.v. het Friese Merengebied en de Zeeuwse kust zou kunnen positioneren, wijst de ANWB-man op de 'veel grotere schaal'. Er zijn weinig getijloze (zoetwater-) meren van deze maat. Juist deze ruimte is een belangrijke kwaliteit en wordt geweldig gewaardeerd door zeilers, maar ook door mensen die aan de oevers verblijven. "Hij ziet het IJsselmeergebied als een mooie overgang en leergebied voor de stap naar zee en Waddenzee. Ook is het geschikt voor het organiseren van zeilwedstrijden en evenementen."

Wat de ANWB zegt te missen zijn goede, aantrekkelijke fietsverbindingen vanuit de steden naar en langs de oevers (los van autoverkeer). Ook wandelmogelijkheden naar het Vuurtoreneiland bij Durgerdam zijn een interessante optie.

Recreatieschap

Tijdens de eerder genoemde werkconferentie recreatie bleek er behoefte te bestaan aan een recreatieschap met een zogenaamde ontwikkeltaak. Recreatieschappen bestaan veelal uit samenwerkingsverbanden van verschillende gemeenten op het gebied van recreatie en toerisme. Op de vraag naar de vorm van een 'recreatieschap nieuwe stijl' wijst de ANWB erop dat de financieringsstructuur goed geregeld dient te zijn. Een vast bedrag per inwoner van de deelnemende gemeente (geïndexeerd), zodat er geen jaarlijkse discussie over begrotingen en bijdragen is. Hierdoor kan het schap reserveren voor investeringen. Alle gemeenten in en om het gebied moeten meedoen ('geen free-riders'). Het schap zal volgens de ANWB een ontwikkelingschap moeten zijn dat ook de projecten uitvoert, mogelijk via Recreatie-Noord-Holland, DLG of RWS. "Belangrijk is ook een goed beheer en toezicht. Mogelijk kunnen ook het particulier bedrijfsleven of natuurbeheerders deelnemen. Dan wordt het een soort ontwikkelings- en beheersmaatschappij. Een raad van advies vanuit de gebruikers/recreanten zou ook nodig zijn."

Lammy Garming

AGV

Lammy Garming is DB-lid van het hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vecht (AGV). AGV is waterbeheerder op IJburg en heeft een deel van de waterkeringen langs het IJmeer in beheer. Het IJmeer en Markermeer is in beheer van Rijkswaterstaat.

Bijdragen aan de recreatie in het Markermeer en IJmeer ziet AGV vooral als mee willen denken. "We willen onze ideeën, oplossingen, eisen en randvoorwaarden graag inbrengen. Dit willen wij voornamelijk doen vanuit onze belangen op en rond het IJmeer: de waterkeringen langs het IJmeer, de aanvoer van schoon IJmeerwater om de Amsterdamse grachten door te spoelen, de aanvoer van schoonwater voor natuurgebieden als het Naardermeer en de Vechtplassen en voldoende mogelijkheden om water op het IJmeer te spuien. Vooralsnog denken wij niet aan een organisatorische of financiële bijdrage."

Op de vraag hoe AGV de cultuurhistorische waarden rond het Markermeer en IJmeer zou kunnen bevorderen, wijst het waterschap op de verbetering van de toegankelijkheid van de oevers van het IJmeer. Dat zou gebeuren door de aanleg van een wandelroute over de waterkering vanaf Amsterdam naar Muiderberg. Een andere inrichting is echter afhankelijk van de vraag of de waterkering vanaf de Diemervijfhoek naar Muiderberg in de toekomst mogelijk verbeterd moet worden. Onderzoek zal dit moeten uitwijzen.

Ook bij het vormgeven aan het IJmeer als waterpark van de Metropoolregio Amsterdam stelt AGV zich op het standpunt van mee te willen denken. Het uitvoerende werk hierin doet Waternet. Waternet is de gemeenschappelijke organisatie van AGV en de gemeente Amsterdam, waarin AGV al haar waterbeheer taken heeft ondergebracht. Op IJburg en het Zeeburger-eiland komt bijvoorbeeld een reeks van recreatieve voorzieningen, zoals voor wandelen en fietsen op de waterkering, stranden en havens. Amsterdam, het projectbureau IJburg, is hierbij initiatiefnemer. Waternet is nauw betrokken bij de planvorming.

Ook de versterking van natuur en ecologie, samen met de aanleg van nieuwe recreatieve voorzieningen zoals stranden en eilanden wordt door AGV als een potentie gezien. Gevraagd naar een mogelijke bedreiging voor het gebied wijst AGV naar een peilverhoging. AGV zelf laat weten geen voorstander te zijn van een verhoging meer dan NAP + 0,10 meter. Een eventuele verdere peilverhoging betekent voor AGV namelijk dat het waterschap de dijken langs het IJmeer moet verhogen

en dat er een alternatief moet komen voor het onder vrij verval spuien van water op het IJmeer. "Dit zijn kostbare ingrepen". Tegen een eventuele aanleg van een IJmeerverbinding tussen Amsterdam en Almere kijkt AGV neutraal aan. "De verbinding die een aantal waterkeringen zal kruisen lijkt onze belangen niet te schaden. Het aandachtspunt hier is vooral de waterstaatkundige veiligheid die gewaarborgd dient te blijven." AGV is geen voorstander van buitendijkse bouw. AGV/Waternet heeft hier vanuit de eigen bevoegdheden echter niets over te zeggen. Tot slot laat het hoogheemraadschap weten graag bij het vervolg-proces van het Markermeer-IJmeer betrokken te blijven om mee te kunnen denken over verdere ontwikkelingen.

Ruud Grondel

Wethouder van Diemen

Ruud Grondel is wethouder van de gemeente Diemen en heeft Groen en Recreatie in zijn portefeuille. Hij is verantwoordelijk voor het opstellen en evalueren van groen-beleid. Ook is hij dagelijks bestuurslid van het recreatiegebied Groengebied Amstelland. Daarnaast is de heer Grondel bestuurlijk lid van de Provinciale adviescommissie Inrichting Landelijk Gebied (ILG). Voor het gebied Amstel- Gooi en Vechtstreek. In deze adviesgroep is hij onder meer trekker van het project Natuurboulevard dat in het gebied IJburg-Muiden loopt.

Voor het project Natuurboulevard liggen er vooral aan de westkant van de Diemervijfhoek recreatiemogelijkheden. Grondel heeft dan ook voor ogen om in overleg met de omliggende gemeenten zich in te zetten voor recreatie in het Markermeer en IJmeergebied. De oostkant van de Diemervijfhoek bestaat uit natuurgebied. Voor het bevorderen van de cultuurhistorische waarden rond het Markermeer en IJmeer wil hij graag bijdragen aan de verhoging van de bereikbaarheid van dijken en havens voor langzaam verkeer zoals fietsers, wandelaars e.d. Daarnaast vindt Grondel de instandhouding van dijken, havens en cultuurhistorische elementen erg belangrijk. Als het gaat om het vormgeven van het IJmeer als het waterpark van de Metropoolregio Amsterdam ziet het bureau voornamelijk de oever van de zuidkant van waarde voor recreatie. Voor het verhogen van de kwaliteit van de verblijfsrecreatie wil is het idee om in samenwerking met lokale boeren projecten te ontwikkelen voor het opzetten van onder meer zorgboerderijen, faciliteiten voor 'slapen bij de boer' e.d. Vooral de samenwerking met boeren vindt Grondel essentieel voor het in stand houden van het landschap. Daarnaast moeten er recreatievoorzieningen worden aanleggen zoals routeverbindingen en toiletten. Voor oeverrecreatie ligt er voor diverse doelgroepen als ouderen, gezinnen en

migranten onder meer de kans om ligweiden en aanlandpunten aan te leggen. Hierbij dienen intensieve recreatiepunten te worden vastgesteld waarbij de bereikbaarheid vanuit het achterland van groot belang is. Vooral de koppeling van recreatie met water in het gebied is uniek. Er zou dan ook meer bekendheid voor het IJmeer moeten komen en mensen zouden meer bewust moeten worden gemaakt van de aanwezige natuurwaarde. Te denken valt aan de opzet van een informatiecentrum. Diemen zelf heeft geen relatie met het Markermeer, maar er beginnen langzaam verbindingen te komen voor het Markermeer-IJmeer, zo blijkt de gemeente. IJburg wordt als een grote kans gezien om meer bewustzijn te creëren bij de mensen om te laten weten dat er meer is in het gebied.

Infrastructurele inspanningen zoals de aanleg van treinsporen, snelwegen en kanalen kunnen volgens Grondel het gebied aantasten. Tegen een IJmeer-verbinding tussen Amsterdam en Almere is er geen bezwaar, mits deze de Diemervijfhoek niet aantast. Grondel: "Een tunnel is de beste oplossing". Deze discussie is momenteel gaande en is voor vaarrecreatie en natuur in het gebied van groot belang. Op buitendijks bouwen in het gebied wordt niet principieel tegengesteld. Wel dient de voorwaarde dat de ecologische waarde van natuur veerkrachtig genoeg moet

zijn om hiermee om te kunnen gaan. Rondom Amsterdam liggen zes recreatiegebieden. "Het zou de cirkel dan ook afmaken wanneer je het IJmeer er bij betrekt als recreatiegebied". Vooral de mogelijkheid tot oeverrecreatie is uniek. Deze oevers zijn nu slecht bereikbaar voor al het verkeer van land en water. Als er wordt gekeken naar het recreatienetwerk dan missen er enkele schakels. Zo ontbreken er openbare vervoersverbindingen waar juist de mogelijkheid bestaat om een recreatiezomerbus in te zetten om in het gebied te kunnen komen. De bereikbaarheid voor verkeer is zeer laag. Daarnaast zou er een breed scala aan gespreide recreatieplaatsen en soorten plaatsen aanwezig moeten zijn, gericht op verschillende doelgroepen. In de huidige Recreatieschappen ontbreekt de ontwikkeltaak en de bevoegdheid om planologische bedreigingen aan te pakken. De Recreatieschappen hebben wel het beheer, maar de vraag blijft wie het tot uitvoering brengt, aldus Grondel.

Wethouder Grondel blijft als ILG Adviescommissie graag informatie betrokken bij het vervolgproces van het Markermeer-IJmeer. Vanuit Diemen gezien vindt hij het ook noodzakelijk om op de hoogte te worden gehouden om zo feitelijke beslissingen in het proces te kunnen nemen.

W.P. van Erven Dorens Nederlandse Vereniging van Toerzeilers

W.P. van Erven Dorens is secretaris van de Commissie Planologie van de Nederlandse Vereniging van Toerzeilers (NVvT). Toerzeilers hebben zeiljachten met verblijfsaccommodatie, waarmee meerdaagse toertochten over het water worden ondernomen, cultuurhistorische haventjes en landschappelijk en natuurlijk aantrekkelijke gebieden worden bezocht en beleefd. De landelijke vereniging heeft ruim 3000 leden, waarvan de helft een ligplaats heeft in het IJsselmeergebied.

De NVvT denkt met name aan de recreatie te kunnen bijdragen door te adviseren over aantrekkelijke anker- en aanlegplaatsen. Hierbij wil zij helpen formuleren aan welke voorwaarden en eisen deze plaatsen zouden moeten voldoen. "Zeilen is juist een van de meest milieuvriendelijke vormen van recreatie", stelt Van Erven Dorens. Daarom pleit de NVvT voor het behoud van ruimte voor zeilers, zonder obstructies of andere beperkingen. Ook in het adviseren over cultuurhistorische trekpleisters en de voorwaarden om die varend te kunnen bezoeken ziet de vereniging een kans om bij te dragen. Het Markermeer en IJmeer is een gebied voor grote watersport en vormt samen één geheel waar het behoorlijk kan spoken, vooral aan de lagerwal, vertelt de secretaris. Aan bemanning en vaartuig moeten daarom eisen van zeewaardigheid worden gesteld wil de veiligheid niet in het gedrang komen. Het IJmeer moet niet worden gezien als een stadspark voor kleine bootjes. Wel zijn er, bij mooi weer, mogelijkheden voor oeverrecreatie vanaf strandjes langs en op de dijken, fiets- en wandelpaden. Voldoende vaste ligplaatsen dicht bij de woonplaats kunnen recreatieautoverkeer beperken. Langs de Noord-Hollandse kust, meestal hogewal, kan een beschermde route voor kleinere vaartuigen worden gerealiseerd met luwtedammen en

eilandjes. In havens betekent verblijfsrecreatie een gezellige drukte in een cultuurhistorische omgeving. Goede sanitaire voorzieningen en horecagelegenheden zijn nodig. Voor meer landelijke vaardoelen zijn beschutting tegen wind en golven, betrouwbare ankergrond of ankerboeien, rust en aantrekkelijke natuur van groot belang, aldus van Erven Dorens.

Op het gebied van recreatie in het Markermeer en IJmeer ziet hij bijvoorbeeld mogelijkheden voor een groot tropisch zwemparadijs dat bereikbaar is over land en over water, vergelijkbaar met De Eemhof. Ook een natuurmuseum met de focus op het IJsselmeergebied, de Oostvaardersplassen en Waterland is een idee. Pampushaven kan worden uitgebouwd tot een volledig watersportcentrum met alle faciliteiten. Het zou een nadeel zijn voor het Markermeer en IJmeer als grote watergebieden worden gesloten voor woningbouw, verkeer of natuur. "Multifunctioneel gebruik van het gebied moet een eis zijn in dit volle land". Daarnaast zijn het eilandjes, ondiepten, (onderwater)dammen, bruggen of andere obstakels, die de openheid verknoeien en het zeilen hinderen. Van Erven Dorens is niet tegen een IJmeerverbinding met veerboten tussen Almere en Amsterdam, en een tunnel voor een rail-

verbinding is ook prima. Tegen een brug voor rail- of wegverkeer heeft de watersport wel grote bezwaren. Hierbij zou een vrije hoogte van 30 meter nodig zijn over de volle breedte van het IJmeer voor de bereikbaarheid van de jachthavens. Wat betreft buitendijks bouwen is een IJburg II nog acceptabel mits er ook voorzieningen voor waterrecreatie komen. Wel gaat het ten koste van vaarwater.

Wat betreft het recreatienetwerk ziet de watersport een tekort aan vaardoelen met natuurbeleving en steeds verder beperkte openingstijden van de brug voor de A1 in Muiden en de spoorbrug te Weesp voor zeiljachten uit de Vechtstreek. "Juist daar moeten tunnels of aquaducten komen, anders gaat iedereen via het Amsterdam-Rijnkanaal." Van een Recreatieschap Nieuwe Stijl verwacht van Erven Dorens geen heil. "Het zal slechts leiden tot zonering en verdeling van de ruimte tussen natuur en recreatie. Voor het beheer denk ik aan samenwerkende provincies die zowel de belangen van natuur als recreatie en economie behartigen. De NVvT is reeds vertegenwoordigd in de klankbordgroep voor de Beheerplannen N2000/KRW, waarvoor Rijkswaterstaat penvoerder is. "Wij willen graag deelnemen aan verdere consultaties over TMIJ om bovenstaande ideeën toe te lichten en te detailleren.

Flos Fleischer Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer

Flos Fleischer is directeur van de stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer (VBIJ), een samenwerkingsverband van vijf organisaties: Landschap Noord-Holland, Flevo-Landschap, de IJsselmeervereniging, de Waddenvereniging en It Fryske Gea. Zij hebben ieder een achterban van leden en donateurs. Deze partijen hebben de aan het IJsselmeergebied gerelateerde zaken ondergebracht bij de VBIJ. Flos Fleischer vertegenwoordigt hierbij de belangen van de VBIJ. De VBIJ denkt constructief mee bij beleidsprocessen, brengt specifieke kennis van het gebied in en kan, indien nodig, de verbinding leggen tussen partijen.

Vanuit het oogpunt van recreatie wil de VBIJ kritisch meedenken over de verwezenlijking van meer gevarieerde vaardoelen. Er liggen kansen in het Markermeer en IJmeer om aan de behoefte van meer kleinschalige vaardoelen te voldoen. Dit kan door een koppeling te maken tussen natuur en recreatie, zoals die nu is gerealiseerd bij het vogeleiland 'De Kreupel'. Belangrijk blijft daarbij dat er een goede balans is tussen recreatie en natuur. Dat meedenken geldt eveneens het bevorderen van de beleving van cultuurhistorische waarden. Regelmatig behartigt de VBIJ de belangen van bewoners en belanghebbenden, zoals bij het proces van de dijkverzwaring van de Waterlandse kust, waarbij het behoud van cultuurhistorische waarden een belangrijk onderwerp is.

De VBIJ wil ook bijdragen aan het versterken van de ecologische waarden van het Markermeer en IJmeer, die, zoals algemeen bekend is, achteruit gaan. De VBIJ is echter tegen het vormgeven van het IJmeer als het waterpark van de Metropoolregio Amsterdam, omdat het dan als een apart meer wordt gepositioneerd met

een eigen functie. De VBIJ vindt dat het IJsselmeergebied als eenheid moet worden gezien, waarvoor één integraal plan moet worden ontwikkeld. Flos Fleischer deelt wat dat betreft ook het uitgangspunt van het Ontwikkelingsperspectief van geen extra compartiment. Ecologische ingrepen voor een robuuste natuur zijn vooral gebaat bij schaalvergroting en niet bij schaalverkleining! Daarnaast zijn openheid en ruimte kernkwaliteiten van het IJsselmeergebied die we gezamenlijk zouden moeten willen behouden. Hoogbouw tot of op de dijk en buitendijks bouwen tasten deze waarden aan. De VBIJ ziet dus liever dat alle noodzakelijke stedelijke ontwikkelingen binnendijks plaatsvinden, met name aan de oostkant van Almere. Als je aan het water wilt bouwen, kun je het water namelijk ook naar binnen halen.

Vooralsnog mist de VBIJ wel een aantal zaken in het recreatienetwerk van TMIJ, zoals de Bruine Vloot en de oevergebonden recreatie voor onder meer kite- en windsurfers. Gevraagd naar de gewenste inrichting van een Recreatieschap Nieuwe Stijl wijst Flos Fleischer op het belang van evenwicht

tussen recreatie en natuur. Beiden moeten er wel bij varen. Tot slot laat de VBIJ weten betrokken te willen blijven bij het vervolgproces van de Toekomst Markermeer-IJmeer door actief mee te denken en partijen te verbinden, door het organiseren van kleinere deelthemapijlenkomsten enerzijds en de organisatie van een bredere maatschappelijke discussie anderzijds.

Frank Jibben

Het Watersportverbond

Frank Jibben is senior-districtsconsulent, district IJsselmeer en randmeren bij het Watersportverbond, de overkoepelende organisatie van de watersportverenigingen. Landelijk gaat het om 400 verenigingen met 100.000 watersporters die lid zijn. In het district IJsselmeer en randmeren zijn circa 50 aangesloten watersportverenigingen.

Het Watersportverbond ziet mogelijkheden om aan recreatie bij te dragen als het gaat om het realiseren van meer vaardoelen. Dit wil zij gaan bereiken door het beïnvloeden van de besluitvorming door overheden en het adviseren van overheden over plaats, uitvoering, beheer etc. Ook voor het vormgeven van het IJmeer als het waterpark van de Metropoolregio Amsterdam wil het Watersportverbond overheden adviseren om zo de (huidige) watersportbelangen te behartigen. Met name het behoud van de openheid en grootschaligheid van het gebied en de ontwikkeling van nieuwe natuur in combinatie met recreatief medegebruik vindt het Watersportverbond van groot belang. Daarnaast ziet het Verbond grote potenties in het behoud van de bevaarbaarheid (oppervlakte en diepgang) van het water en de vergroting van de diversiteit in vaardoelen.

Er zijn echter ingrepen die volgens het Watersportverbond het gebied zullen benadelen. Hierbij denkt het Verbond aan afsluiting van vaargebieden. Ook verondieping, bovenmatige waterplan-

tengroei en aanleg van eilanden of moerassen kan het gebied ondermijnen. Het Watersportverbond heeft geen bezwaar tegen een IJmeerverbinding tussen Amsterdam en Almere, als het maar door middel van een tunnel is. Een lage, beweegbare brug zal voor het weg- en het waterverkeer een gigantisch knelpunt zijn. Een hoge, vaste brug (waar zeilschepen ongehinderd onderdoor kunnen) leidt tot een aantasting van de openheid van het landschap en een schaalverkleining van het IJmeer. Ook op eventueel buitendijkse bouw is het watersportverbond niet tegen, zolang die ten behoeve is van watergebonden functies zoals water- en oeverrecreatie en scheepvaart etc. Wonen aan het water valt hier niet onder volgens het Watersportverbond. Dit is immers ook te realiseren door het water binnendijks te brengen. Voor de ontwikkeling van de boulevard van een stedelijke omgeving, met de 'tenen in het water', ziet het Verbond geen bezwaar.

Het IJsselmeer en Markermeer zijn uniek in Nederland in de visie van het Watersportverbond. Daardoor zijn deze meren niet te vergelijken met andere watersportgebieden, omdat dit het enige zoetwater, getijloze en grootschalige water is. Bovendien zijn het IJsselmeer en Markermeer in Europees

verband uniek, omdat het als grootschalig zoetwater vaargebied in goede verbinding staat met andere vaargebieden en daardoor goed toegankelijk is. Gevraagd naar de instelling van een recreatieschap nieuwe stijl, antwoordt Jibben: "Duidelijk is wel dat er dringend behoefte bestaat aan één gezaghebbende overheidsinstantie, die in ieder geval coördineert, maar bij voorkeur ook besluit!" Financiering en beheer van recreatievoorzieningen moeten een integraal onderdeel zijn van de besluitvorming. Een Recreatieschap Nieuwe Stijl hoeft hierbij niet zelf de beheerder te zijn, vindt het Watersportverbond. Om gemotiveerd betrokken te blijven zal het vervolgproces wel nadrukkelijker aangestuurd moeten worden en is meer concrete inhoud nodig, stelt het Watersportverbond. Er lopen momenteel circa tien projecten, die allemaal hun invloed hebben op de ontwikkeling en functie van het Markermeer-IJmeer t.b.v. de watersport. "In plaats van het wiel opnieuw te blijven uitvinden wordt het nu hoog tijd dat 'de overheid' een besluit neemt en dat we vervolgens overgaan tot de uitvoering. Er is genoeg tijd en geld besteed aan plannen. Aan de slag!"

Gerdina Krijger-van Dijk

Hiswa

Gerdina Krijger-van Dijk is regiomanager van HISWA Vereniging, belangenorganisatie voor bedrijven in de watersport. Ze vertegenwoordigt met name toeristisch recreatieve bedrijven als jachthavens, vaarscholen en verhuurbedrijven. Daarnaast ook watersportbedrijven als jachtbouwers, importeurs van boten en andere handelsbedrijven.

Indien er noodzakelijk natuur aangelegd moet worden, wil HISWA Vereniging recreatief medegebruik hiervan. Dit kan bijvoorbeeld door het realiseren van aanlegplaatsen, wat dan ook weer een extra en nieuw vaardoel is. De Hiswa kan hierover vooral adviezen uitbrengen over geschikte locaties. De organisatie bepleit de aanleg van meer verbindingen zodat recreanten het gebied beter kunnen bereiken. Voor het bevorderen van de watersport in het Markermeer en IJmeer zou de Hiswa graag zien dat er ter hoogte van Muiden maximaal drie kleine eilandjes worden aangelegd. Het Blauwe Hart dat normaliter uit ruw vaarwater bestaat, is niet zo toegankelijk voor sloepen. Met het scheppen van een nieuwe, rustige en veilige vaarroute kunnen kleine boten (waaronder sloepen) vanuit het Groene Hart via een veilige verbinding naar de Randmeren varen. Ook scheppen deze eilanden de mogelijkheid tot het realiseren van meer aanlegplaatsen. In de visie van de Hiswa is het gebied vooral zeer geschikt voor grote boten. Ook blijkt uit onderzoek dat de groei in het IJsselmeergebied vooral zit in het grote boten segment. De belangenorganisatie adviseert ook jachthavens. Tenslotte tracht de Hiswa het georganiseerde

bedrijfsleven te interesseren om te investeren in de watersportrecreatie in het gebied.

Vanwege het open karakter van het gebied en het grote open vaarwater van het Markermeer en IJmeer hoopt de Hiswa dat er straks niet te veel eilanden in het gebied, vooral niet aan de Noord-Hollandse kust worden aangelegd. Daardoor zou de bereikbaarheid en het zicht op het Markermeer en IJmeer flink verminderen, zo wordt gedacht. Ook zou dit ten koste gaan van de bevaarbaarheid voor grote boten en ook het oppervlak voor recreatiegebruik wordt hierdoor verkleind. Om dezelfde redenen wil de Hiswa liever geen compartimentering van het gebied of de aanleg van een tunnel of dijk. Ook baren de buitendijkse plannen van Almere de Hiswa zorgen. Hiervoor zijn genoeg mogelijkheden aan de oostkant waarbij ook binnendijks kan worden bijgebouwd, zo vindt de organisatie. Momenteel kunnen grote boten in een klein tijdsbestek bij verschillende leuke stadjes aanleggen. Juist de openheid van het water is daarom uniek in Nederland en dient behouden te worden.

Naar aanleiding van opmerkingen tijdens de recreatieconferentie vorige maand laat de Hiswa weten het idee voor een Recreatieschap Nieuwe Stijl te vinden getuigen van een goede aanpak. Wel adviseert de organisatie om één gezamenlijk loket voor ondernemers te realiseren zodat het beheer vanuit een centraal punt komt. Eén loket voor de aanvraag van vergunningen voor onder meer aanlegplaatsen voor boten.

Ook in het vervolgproces van het Markermeer-IJmeer wil Hiswa blijven meedenken en geïnformeerd blijven over inspraakmomenten.

Oogst SAMM-loket: 24 inrichtingsvoorstellen

Het loket Samenwerking Markermeer (SAMM) heeft 24 inrichtingsvoorstellen voor het Markermeer en IJmeer binnengekregen. De inzendtermijn sloot op 1 december. In SAMM verenigd zijn de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeer, de Vereniging Vrienden van de Markerwaard, de Kamers van Koophandel Gooi, Eem- en Flevoland en Noordwest Holland en het Genootschap Flevo.

Oorspronkelijk was de deadline gesteld op 1 september. Deze planning bleek echter door omstandigheden, zoals de vakantieperiode, minder gelukkig. Bovendien bleken belangrijke inrichtingsvoorstellen zoals voor de Schaalsprong van Almere, de IJmeerverbinding en recreatievisie van TMIJ pas veel later in het jaar beschikbaar te komen, waardoor volgens organisator prof. ir. D.H. Frieling de noodzaak tot haast verviel.

Eind mei waren veertig organisaties aangeschreven. Later heeft Frieling ook nog vijf personen op dit traject 2008 geattendeerd. Daarvan heeft ruim de helft een voorstel ingezonden. Een kwart van de inzendingen was het gevolg van een spontane aanmelding. Zodra een aantal nu nog bestaande onduidelijkheden over enkele inzendingen definitief zijn opgehelderd, wordt de complete lijst openbaar gemaakt. Onder de inzendingen bevindt zich een achttal, die ook al eerder werden gepubliceerd. Daaronder enkele, die bij de Eo Wijers-prijsvraag in 2006 zijn ingezonden.

De inzendingen vertonen volgens organisator Frieling een rijke variatie aan invalshoeken en focus. Sommige ervan spelen duidelijk in op de in april 2008 verschenen ontwikkelingsvisie Markermeer en IJmeer van de Stuurgroep TMIJ. Andere kiezen een andere invalshoek of gaan selectief in op specifieke aspecten. Sommige richten zich op het hele gebied, andere op onderdelen ervan. Frieling: "In combinatie bieden de

inzendingen een inspirerend kader voor de openbare discussie en het vervolgtraject van het project TMIJ."

SAMM heeft een onafhankelijke commissie van deskundigen ingesteld om de inzendingen te beoordelen. Deze commissie zal in december en januari alle plannen bestuderen en van commentaar voorzien. Rond 1 februari 2009 brengt de commissie rapport uit. Daarna organiseert SAMM zowel in Flevoland als in Noord-Holland een openbare discussie over de inzendingen, waarbij de diverse plannen ook zullen worden geëxposeerd. Het hele project wordt half maart 2009 afgesloten. Dan brengt SAMM rapport uit aan de Stuurgroep TMIJ. Plannen of elementen uit plannen die bijdragen aan de realisatie van de gestelde ambitie voor het Markermeer-IJmeer zullen als bouwstenen worden ingebracht in de variantenstudie.

De door SAMM ingestelde onafhankelijke commissie van deskundigen staat onder leiding van voorzitter ir. D. Sijmons. Mevrouw L. Vos (tel. 0320-265497) is secretaris.

Sterke samenhang TMIJ met vier andere projecten

Rijk combineert besluitvorming in de regio Amsterdam-Almere

Op initiatief van het programma Randstad Urgent combineert het Rijk de besluitvorming over vijf sterk samenhangende projecten in het gebied 'Amsterdam-Almere'. De vijf projecten hebben sterke onderlinge verbanden en hangen ook samen met andere projecten in het gebied (bijvoorbeeld de wegverbinding tussen Amsterdam en Almere). De projecten hebben een strategisch karakter, zijn van nationaal belang en hebben een sterke functionele samenhang. En bovendien dragen ze bij aan de ontwikkeling van het noordelijk deel van de Randstad tot een duurzame en internationaal concurrerende topregio.

Het gaat om 'Schaalsprong Almere 2030', de openbaar vervoersverbinding Schiphol-Amsterdam-Almere-Lelystad, (OV-SAAL), de toekomstagenda Markermeer-IJmeer (TMIJ), de lange termijnverkenning Schiphol (in relatie tot vliegveld Lelystad) en een (pré-)verkenning naar het verkeer- en vervoersysteem in het gebied ten oosten van Almere, op de corridor naar 't Gooi en Utrecht (AGU). De eerste vier genoemde projecten maken deel uit van Randstad Urgent. De préverkenning naar het verkeer- en vervoersysteem in het gebied ten oosten van Almere is eveneens van groot belang. De besluitvorming over deze projecten is inhoudelijk en bestuurlijk sterk met elkaar verweven. De vijf projecten bevinden zich echter in verschillende fasen van besluitvorming.

RAAM-brief

RAAM staat voor Rijksbesluiten-Amsterdam-Almere-Markermeer. Om gecoördineerde besluitvorming te organiseren stelt het Kabinet een RAAM-brief aan de Tweede Kamer op. Marc Koolwijk vertelt over de manier waarop dit gebeurt. De opzet is dat regionale overheden, maatschappelijke organisaties en marktpartijen die brief zoveel als mogelijk ondersteunen. In de RAAM-brief worden richtinggevende besluiten van het rijk over de vijf eerder genoemde projecten opgenomen, met de daarbij gehanteerde overwegingen, argumenten en onderbouwing. Het gaat daarbij om besluiten voor de fase van 2010 tot 2020 en besluiten voor de fase van 2020 tot 2030. In oktober 2009 stuurt het Kabinet de RAAM-brief naar de Tweede Kamer.

Het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving hebben de opdracht om de integrale MKBA uit te voeren.

Om tot richtinggevende besluiten te komen, worden de alternatieven en varianten van de vijf projecten afgewogen, daarbij wordt gebruik gemaakt van een integraal beoordelingskader. Centraal daarin staat de vraag in hoeverre de samengestelde alternatieven bijdragen aan versterking van het woon-, werk- en leefklimaat van de Randstad. Ook de resultaten van MKBA's (Maatschappelijke Kosten Baten Analyse), plannen MER (Milieu-effectrapportage) en andere effectstudies die

binnen de afzonderlijke projecten zijn uitgevoerd, spelen daarbij een rol. Het Centraal Planbureau en het Planbureau voor de Leefomgeving hebben de opdracht om de integrale MKBA uit te voeren. Het beoordelingskader zal verder aansluiten bij geldende wet- en regelgeving, eerder uitgesproken ambities van het kabinet en het draagvlak bij maatschappelijke organisaties, burgers en marktpartijen. Een voorbeeld van relevante wet- en regelgeving is de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn, beter bekend als 'Natura 2000'. En relevante ambities zijn bijvoorbeeld de structuurvisie Randstad 2040, Nota Ruimte, Nota Mobiliteit, Nationaal Waterplan en de Noordvleugelbrief.

Relatie met Randstad Urgent-contracten

De bestuurlijke duo's van de Randstad Urgent-projecten zijn geïnformeerd over de totstandkoming van de Rijksbesluiten. De RAAM-brief laat de bestaande verdeling van verantwoordelijkheden en de gemaakte afspraken over de Randstad Urgent-projecten ongemoeid. In de RAAM-brief wordt aandacht besteed aan de toepassing van de regelgeving die voortvloeit uit Natura 2000, waar het gaat om eventuele buitendijkse verstedelijking als onderdeel van de Schaalsprong en een eventuele IJmeerverbinding.

De besluiten in de RAAM-brief vormen de basis voor de afspraken die het Rijk met de gemeente Almere maakt over de Schaalsprong Almere in het zogeheten Integraal Afsprakenkader (IAK Almere 2030). Daarmee verschaft de RAAM-brief ook helderheid voor de regionale overheden bij de uitwerking van hun plannen, zoals de Structuurvisie Almere.

Elverding

De voorbereiding van de RAAM-brief geeft op hoofdlijnen uitvoering aan de aanbevelingen van de Commissie Versnelling Besluitvorming Infrastructurele Projecten ('Commissie-Elverding'). In ieder geval geldt dat al voor het tijdig informeren van de Tweede Kamer over de voorgenomen besluitvorming. Verder deed de Cie-Elverding aanbevelingen voor de verkenningsfase 'nieuwe stijl'. Die zou 'vijf dragende elementen' moeten bevatten. Het eerste element, eerdere en ruimere participatie van betrokkenen, wordt mogelijk door het betrekken van stakeholders bij de opstelling van de RAAM-brief. Ook is door het formuleren van samenhangende strategische besluiten voor de regio Amsterdam-Almere bij uitstek sprake van een 'gebiedsgerichte benadering', het tweede dragende element. Voorts wordt voldaan aan de eis van 'geen vrijblijvende termijnen': zowel de besluitvorming over de vijf projecten (via het Randstad Urgent-

De bestuurlijke duo's van de Randstad Urgent-projecten zijn het eens over de totstandkoming van de Rijksbesluiten.

afsprakenkader) als over de RAAM-brief is aan termijnen gebonden: er zijn heldere mijlpalen. De verkenning wordt vervolgens afgesloten met een helder politiek besluit: het voorkeursbesluit. De besluiten in de RAAM-brief gelden als principebesluit(en) die richting geven aan de verdere besluitvorming op projectniveau. Tenslotte vindt afweging van effecten plaats door het gebruik van een beoordelingskader. De invulling ervan gebeurt op basis van integrale MKBA's, milieu-effectenonderzoek en aanvullend effectenonderzoek.

Voor meer informatie: www.markermeerijmeer.nl
Ook kunt u contact opnemen
via info@markermeerijmeer.nl of 0320-265 497.

Plaatsing van de artikelen in de nieuwsbrief van TMIJ betekent niet automatisch dat de redactie van de nieuwsbrief de geuite meningen in de afzonderlijke artikelen onderschrijft.

Colofon

Redactie en vormgeving:
Projectbureau TMIJ en
Axis Media-ontwerpers
Teksten: Projectbureau TMIJ, Hugo
van den Broeke m.m.v.
tal van geïnterviewden
Fotografie: o.a. Ingrid van Bree
en Hugo van den Broeke